

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aroplitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadieva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOIYILLARI VA MEKANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAKATLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulaton Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abduvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Saida Xabibullayeva	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEXNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSİYALASH VA MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA MAHALLIY MOLIYANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI	316
Abdulfarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEXANIZMLARI	343
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHNING NAZARIY JIHATLARI	351
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	

KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	357
<i>Abduraxmanov Adham Raxmatullayevich</i>	
BARQAROR QISHLOQ XO'JALIGI AMALIYOTLARINI JORIY ETISHDA XULQ-ATVOR OMILLARINING NAZARIY VA AMALIY AHAMIYATI	362
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
SANOAT KORXONALARIDA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	367
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
O'ZBEKISTONDA MEHMONXONALARNI MOLIALASHTIRISH ORQALI JOYLASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	373
<i>Xasanova Naimaxon Akmal qizi</i>	
SOLIQ YUKINI OPTIMALLASHTIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	381
<i>Jovliyeva Zuhra Chori qizi</i>	
SANOATNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "YASHIL" INVESTITSIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	386
<i>Ibragimov Zaxid Taxirovich</i>	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ АКТИВАМИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ПРИМЕНЕНИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	395
<i>Т.И.Бобакулов, Тухтамышева Гулнора Усмановна</i>	
AGRAR TARMOQQA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI ISHLAB CHIQRISH FUNKSIYALARI YORDAMIDA EKONOMETRIK BAHOLASH.....	401
<i>Xatamov Ochildi Qurbonovich, Badalov Jamshid Jamolovich</i>	
IJARA OPERATSIYALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING KAMCHILIKLARI VA UZVIY TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	409
<i>Oripova Saodat Mirfotix qizi</i>	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH.....	414
<i>Xolboyeva farangiz xayrulloevna</i>	
SUN'YI INTELLEKT VA RAQAMLI VOSITALARNING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI.....	419
<i>To'xtamishева Dilrabo Shermonovna</i>	
MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTINI KENGAYTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI	424
<i>Kalenov K.T.</i>	
HUNARMANDCHILIK BRENDLARINING BOZOR OMILLAR TIZIMINI (MAHSULOT, NARX, TAQSIMOT, TARG'IBOT) TAKOMILLASHTIRISHNING USLUBIY ASOSLARI	428
<i>Ergasheva Aziza</i>	
NAMANGAN VILOYATI IQTISODIYOTIDA TARKIBIY O'ZGARISHLAR: HUDUDIY VA TARMOQ TAHLILI	436
<i>Tohirov Jahongir Muzaffar o'g'li</i>	
WATER HARVESTING FOR CLIMATE RESILIENCE IN UZBEKISTAN'S AGRICULTURE: OPPORTUNITIES, BARRIERS, AND POLICY RECOMMENDATIONS	445
<i>Kripa Mondal, Dr. Anita Banerjee</i>	
O'ZBEKISTONDA TABIIY VA IQTISODIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASH YO'LLARI	454
<i>Sattarov Abdusamat Umirqulovich</i>	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	459
<i>Nasibboyev Fazliddin Sirojiddinovich</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI MONITORING QILISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF QILISH YO'LLARI	464
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
SIRKULYAR IQTISODIYOT — IQTISODIY BARQARORLIKNING MUHIM OMILI	471
<i>Hasanov Sh. Sh.</i>	

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗА.....	482
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
TEMIR YO'L SOHASINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	488
<i>Orifova Ximoyat Shovkat qizi</i>	
O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBADAN FOYDALANISH YO'LLARI.....	494
<i>Raximova Dilfuza Mirzakasimovna</i>	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MILLIY HUNARMANDCHILIKNING IQTISODIY SALOHIYATINI BAHOLASH VA EKONOMETRIK PROGNOZLASH	503
<i>Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna</i>	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI BAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR VA GEOSTATISTIK USULLARNI TAKOMILLASHTIRISH: SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA	509
<i>Sattorov Sanjar Abdumurodovich</i>	
XODIMLARNI MOTIVATSIYA QILISH VA ULARNING ISH FAOLIYATIGA TA'SIRI: O'ZBEKISTONDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES MISOLIDA	518
<i>Yuldashov Aziz</i>	
RAQOBAT MUHITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BRENND STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	522
<i>Boboyev L. Kadrxo'ja Djuraxodjayevich</i>	
XODIMLARNI O'QITISH, QAYTA TAYYORLASH VA ISHSIZLARNI KASBGA YO'NALTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI (GERMANIYA MISOLIDA).....	528
<i>Sattorov Ramziddin Shovxiddin o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	533
<i>Yangiboyev Sardor Ernazar o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI RIVOJLANTIRISHDA CHIQUINDISIZ VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO'LLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	542
<i>Nabiyeva Nilufar Olim qizi</i>	
МАШИННОЕ ОБУЧЕНИЕ В ПРОГНОЗИРОВАНИИ РЫНОЧНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ	548
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
РОЛЬ, СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	555
<i>Каюмова Гузел Иброхимхановна</i>	
QURILISH KORXONALARIDA AKTIVLARNI TAN OLISSHNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISHNI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	562
<i>Yahyojev To'liqin Ismatulla o'g'li</i>	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK KORXONALARINI BOSHQARUV MEKANIZMLARI	566
<i>Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi</i>	
QURILISH KORXONALARIDA BOSHQARUV MUNOSABATLARI MAZMUNI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	572
<i>Toshimov Azizbek Hakimovich</i>	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDAGI KOMPANIYALAR KAPITALINI MAKSIMALLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	576
<i>Muradova Dildora Abdusalimovna</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARDAGI KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHDA BAZEL III TALABLARI	581
<i>Norova Nozima Nabiyevna</i>	
ЦИРКУЛЯРНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ, МИРОВАЯ ПРАКТИКА И ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ	588
<i>Алиева С.С.</i>	

KORXONALARDA SOLIQ HISOBINI TASHKIL ETISH VA UNING BUXGALTERIYA HISOBI BILAN O'ZARO BOG'LIQLIGI.....	594
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
HUDUDIY KORXONALARDA BIZNES JARAYONLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV MODEL VA TAMOYILLARINING AHAMIYATI.....	599
Azimova Maxfuza Rashidovna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА - ВАЖНЫЙ ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА.....	604
Пирназаров Шоназар Махтовович	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	608
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li, Abdinazarov Suhrobbek Bekmurod o'g'li	
SINGAPUR VA JANUBIY KOREYADA BIZNES SUBYEKTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	615
Nasriddinov Qobilbek Qurbonbekovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	620
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
LOYIHALARNI STRATEGIK REJALASHTIRISHDA BIG DATA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARI.....	625
Xamrayev Zuxritdin Abduraxmanovich	
LOYIHA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA LOYIHA JAMOASINING ROLI VA FUNKSIYALARI.....	629
Utemuratov Sadik Muratovich	
IQLIM O'ZGARISHI VA RESURLAR CHEKLANGANLIGI SHAROITIDA YASHIL TURIZM MODELLARINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TIZIMLI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANTIRISH.....	633
Rasulova Nigora Yusupovna	
ВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРНЫХ РАЗЛИЧИЙ НА ПРОЦЕСС УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ПОДХОД.....	637
Латипов Ашур Али Рустам угли, Хамидов Далер Дилшодович	
ADAM SMIT IQTISODIY G'OYALARI VA ULARNING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI.....	641
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT SIFATINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	646
Baytanov O'ralboy Miraqul o'g'li	
SOCIAL PROTECTION SYSTEM OF THE POPULATION IN THE CONDITIONS OF A TRANSFORMATIONAL ECONOMY.....	651
M. Sh. Rakhimova	
SANOATNI YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA, SIYOSIY MEKANIZMLAR VA O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY XULOSALAR.....	655
To'qumbetov Og'abek Shavkat o'g'li, Ruziyeva Dilobar Isomjonovna	
TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AHOLI FAROVONLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	661
Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich	
IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF THE MAHALLA INSTITUTION IN THE TERRITORIAL GOVERNANCE SYSTEM: MODERNIZATION OF INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL MECHANISMS.....	666
Mirbabayev Farrukh Atkhamovich	
AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASHDA DAVLAT BUDJETI XARAJATLARI TAHLILI.....	674
Xannarov Komiljon Karimovich	
INVESTITSIYA KO'CHMAS MULKI HISOBINI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	681
Maxmudov Jamshed Ashrafovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ РАЗВИТИЯ ПАЛОМНИЧЕСКОГО ТУРИЗМА.....	687
Навруз-Зода Бахтиёр Негматович, Мусаев Маликжон Кароматович	

TRANSFORMING UZBEKISTAN THROUGH DIGITALIZATION IN A GLOBALIZED WORLD.....	694
Narzullaeva Umidakhon Nodir qizi	
SUG'ORILADIGAN YERLARDAN SUVDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	699
Elomonov Ro'zimurod Doniyor o'g'li, Abdug'aniyev Otabek Allajonovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ.....	704
Р. И. Хакимов	
TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHGA USLUBIY YONDOSHUVLAR	713
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI BOSHQARISHDA SAMARADORLIK HOLATI TAHLILI	718
Kasimov Saidakmal Saidahrolovich	
BANKLARNING IJTIMOYIY ROLINI OSHIRISHDA YASHIL DEPOZITLARNING AHAMIYATI	722
Berdiyev Akram O'ktamovich	

BANKLARNING IJTIMOIIY ROLINI OSHIRISHDA YASHIL DEPOZITLARNING AHAMIYATI

Berdiyev Akram O'ktamovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Bank ishi kafedrasida dotsenti, PhD

E-mail: a.berdiyev@tsue.uz

ORCID: 0009-0003-5010-2398

Annotatsiya. Maqolada bugungi kunda yuzaga kelayotgan global iqlim o'zgarishi, dunyoda yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar hamda jahon iqtisodiyotining globallashuvi sharoitida banklarning yashil depozitlar asosida ijtimoiy rolini oshirishning naqadar muhim ekanligi yoritilgan, uning ilmiy-nazariy va amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Shuningdek, banklarning yashil depozitlari joriy holati tahlil qilinib, yashil depozitlar asosida ijtimoiy rivojlantirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: banklar, yashil depozitlar, tijorat banklari, bank depozitlari, yashil iqtisodiyot, investitsiya, tijorat banklarida yashil depozitlar, banklarning ijtimoiy rivojlanishi, tahliliy ko'rsatkichlar.

Abstract. The article examines the importance of enhancing the social role of banks through green deposits in the context of global climate change, ongoing socio-economic processes, and the globalization of the world economy. The theoretical and practical aspects of this issue are analyzed. In addition, the current state of green deposits in banks is assessed, and recommendations for social development based on green deposits are proposed.

Key words: banks, green deposits, commercial banks, bank deposits, green economy, investment, green deposits in commercial banks, social development of banks, analytical indicators.

Аннотация. В статье рассматривается значимость повышения социальной роли банков на основе зеленых депозитов в условиях глобальных изменений климата, современных социально-экономических процессов и глобализации мировой экономики. Исследованы теоретические и практические аспекты данного вопроса. Также проведен анализ текущего состояния зеленых депозитов в банках и разработаны предложения и рекомендации по социальному развитию на их основе.

Ключевые слова: банки, зеленые депозиты, коммерческие банки, банковские депозиты, зеленая экономика, инвестиции, зеленые депозиты в коммерческих банках, социальное развитие банков, аналитические показатели.

KIRISH

Bugungi kunda dunyoda yuzaga kelayotgan global iqlim o'zgarishlari, yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar, jahon iqtisodiyotining globallashuvi, shuningdek, xalqaro va mahalliy bozorlarda raqobatning keskinlashuvi sharoitida tijorat banklarining yashil depozitlar asosida ijtimoiy rolini oshirish, rivojlantirish hamda mavjud muammolarni bartaraf etish, yashil depozitlar asosida qo'llaniladigan mexanizmlarni takomillashtirish dolzarbligini ko'rsatmoqda.

So'nggi yillarda rivojlanayotgan mamlakatlarda tijorat banklariga oid ko'plab huquqiy hujjatlar qabul qilindi, bu esa sohani yanada erkinlashtirdi va insoniyat jamiyatidagi odamlarning ehtiyojlarini hisobga olgan holda uni erkin raqobat maydoniga olib keldi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 23-martdagi "Bank xizmatlari ommabopligini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 3620-sonli qarori tijorat banklari faoliyatida yuzaga kelayotgan muammolarni hal etish bo'yicha muhim chora-tadbirlarni belgilab berdi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Birlashgan Arab Amirliklarining Dubay shahrida bo'lib o'tgan Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT)ning iqlim o'zgarishiga bag'ishlangan 2023-yilgi sammitida: "Hozirgi davrda iqlim muammolari jahondagi barqaror rivojlanish yo'lida eng asosiy tahdidga aylanib ulgurdi. Bu xavf-xatarlar hatto dunyo geosiyosiy arxitekturasiga ham ta'sir ko'rsatmoqda", deya ta'kidladi. Shuningdek, "... bu global xavflar keng mintaqamizda o'zining xatarli nuqtasiga yetib kelmoqda", deb qayd etdi. Bu esa hozirda mamlakatimizda ham mazkur yo'nalish dolzarb ahamiyat kasb etayotganini hamda kechiktirib bo'lmaydigan choralarni amalga oshirish zarurligini anglatadi.

Aytish joizki, bank depoziti (yoki bank omonati) hisob raqamlarini ochish uchun bank muassasasiga murojaat qilgan har bir shaxs bank depoziti yoki omonat nima ekanligini bilishi zarur. Aslida bank depoziti bank omonati bilan to'liq bir xil tushunchani anglatmaydi. Farqi shundaki, bankka qo'yilgan har qanday mablag'lar omonat hisoblanadi. Depozit esa nafaqat bankka qo'yilgan pul, balki ma'lum bir muddat saqlash uchun topshirilgan har qanday turdagi aktivlar bo'lishi mumkin. Bankka joylashtirilgan mablag'larning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, omonatni depozit deb atash mumkin, chunki pulni joylashtirish "depozit" tushunchasiga zid kelmaydi. Biroq depozitni omonat deb atash mumkin emas, chunki depozit tushunchasi faqat pul ma'nosini anglatmaydi.

Depozit moliyaviy aktivlarni bankda joylashtirish orqali foyda olish usullaridan biri, boshqacha qilib aytganda, daromad olish maqsadida qo'yilgan mablag'lar hisoblanadi. Ular qatoriga milliy va xorijiy valyutadagi pullar, qimmatli qog'ozlar, qimmatbaho metallarni kiritish mumkin.

Umuman olganda, omonat yoki pulli depozit – bu pul mablag'larini muayyan muddatga bankka joylashtirish hisoblanadi. Bank esa qo'yilgan mablag'lardan tijoriy faoliyatda foydalanish uchun ma'lum muddatga foydalanadi va oldindan shartnomaviy kelishuvlar asosida belgilangan foizlar ko'rinishida qo'shimcha haq to'laydi.

Yashil depozitlar – bu tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, atrof-muhitga zarar yetkazmaslik, tabiat infratuzilmasini rivojlantirish va ijtimoiy adolatni ta'minlashda banklarning moliyaviy resurs manbalarining shakllanishidir. Yashil depozitlar tabiat va jamiyat o'rtasidagi muvozanatni saqlashga qaratilgan barqarorlikni ta'minlashda banklarning muhim moliyaviy manbalari hisoblanadi. Bu esa qayta tiklanadigan energiya manbalaridan keng foydalanish, chiqindilarni qayta ishlash va ekologik innovatsiyalarni rivojlantirish kabi loyihalarning amalga oshirilishiga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, banklar yashil iqtisodiyotda muhim rol o'ynaydi. Ular yashil investitsiyalar va eko-innovatsiyalarni moliyalashtirishda, barqaror rivojlanishni ta'minlashda hamda atrof-muhitni muhofaza qilishga qaratilgan loyihalarni qo'llab-quvvatlashda ishtirok etadi.

Banklar yashil kreditlar berish orqali kichik va o'rta biznesni yashil texnologiyalarga investitsiya qilishga rag'batlantiradi. Shuningdek, samarali nazoratni amalga oshirish va banklarning ijtimoiy rolini oshirish orqali yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda "yashil iqtisodiyot" atamasi xalqaro maydonda keng tarqalmoqda. Yashil iqtisodiyotga olimlar tomonidan turlicha ta'rif berilgan.

Amerikalik ekolog va iqtisodchi Herman Edvard "yashil iqtisodiyotning maqsadi iqtisodiy faoliyatning atrof-muhitga ta'sirini kamaytirish va resurslardan samarali foydalanishdir" (Herman, 1994), deya ta'kidlagan.

Avstraliyalik ekolog iqtisodchi olim Robert Costanza (2016) esa ekologik iqtisodiyot sohasida taniqli olim bo'lib, iqtisodiy tizimlarni ekologik tizimlar bilan integratsiya qilish bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borgan. U yashil iqtisodiyotni "ijtimoiy farovonlik va ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun mo'ljallangan iqtisodiy model" deb ta'riflagan.

Bag'dod universiteti professori Suaad Hadi Hassan Al-Taai (2021) yashil iqtisodiyotning eng muhim maqsadlaridan biri sifatida ushbu yo'nalishga to'sqinlik qiladigan omillarni bartaraf etish va unga erishishga xizmat qiluvchi siyosat hamda qoidalarni isloh qilish zarurligini ta'kidlagan.

"Yashil iqtisodiyot" tushunchasining nisbatan to'liq ta'rifi UNEP tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, unga ko'ra, "yashil iqtisodiyot" – bu "insonlar farovonligi va ijtimoiy tenglikning yaxshilanishi, ekologik risklar va ekologik taqchillikni sezilarli darajada kamaytirishga olib keluvchi iqtisodiyotdir" (Shtayner, 2011).

Yashil iqtisodiyot bugungi kunda turli olimlar tomonidan turlicha talqin qilinsa-da, ularning barchasi negizida tabiatga zararli ta'sirlarni kamaytirish, resurslardan oqilona foydalanish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash g'oyalari mujassam.

"Yashil iqtisodiyot" - bu odamlarning farovonligini oshiradigan va ijtimoiy adolatni ta'minlaydigan, atrof-muhit uchun xavflarni sezilarli darajada kamaytiradigan va ekologik, ijtimoiy rivojlanish va iqtisodiy o'sishning qulay o'zaro ta'sirini nazarda tutadigan iqtisodiyot tushuniladi¹.

1 Глобальный «зеленый» новый курс: доклад ЮНЕП. URL: http://greenlogic.by/content/files/GREENTRANSPORT/UNEP90_RUS.pdf (дата обращения: 14.03.2020); Навстречу «зеленой экономике»: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности.

Xalqaro amaliyotda “yashil banklar” faoliyatini yo’lga qo’yish “yashil iqtisodiyot”ni moliyalashtirishning istiqbolli yo’nalishi sifatida e’tirof etilmoqda².

Bir guruh iqtisodchi olimlarning fikriga ko’ra, “yashil banklar”ning moliya siyosati “yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirish uchun zarur bo’lgan instrumentlarni yaratish imkoniyati hisoblanadi³.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Iqtisodchi olimlarning mavzuga doir yondashuv va qarashlarini tadqiq etish hamda ularga nisbatan mualliflik munosabatini bildirish asosida maqolaning ilmiy-nazariy va uslubiy jihatlari, shuningdek, bugungi kunda yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarning ijtimoiy roli tahlil qilinib, maqolaning amaliy jihatlari shakllantirildi.

Tadqiqot metodologiyasi sifatida adabiyotlarning qiyosiy tahlili, mantiqiy va tarkibiy tahlil, guruhlashtirish va qiyosiy taqqoslash, iqtisodiy-statistik tahlil hamda farazni asoslash usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirda bank sohasida rivojlanayotgan muhim tendensiyalardan biri yashil texnologiyalar bilan integratsiyalashuvdir. Ushbu yondashuv raqamli xizmatlarni rivojlantirish va atrof-muhitni muhofaza qilishni birlashtirish imkonini beradi.

Raqamli bank xizmatlari nafaqat mijozlarga qulaylik yaratish, balki yashil iqtisodiyot tamoyillarini qo’llab-quvvatlashda ham muhim rol o’ynaydi.

Tijorat banklari ekologik barqarorlikni ta’minlash uchun bir necha ustuvor yo’nalishda faoliyat olib bormoqda:

Energiya samaradorligi: bank infratuzilmasida energiya tejovchi texnologiyalardan foydalanish elektr energiyasi iste’molini optimallashtiradi.

Masofaviy xizmatlar va transport xarajatlarini kamaytirish: mijozlar bankka tashrif buyurish zaruriyati kamaygani sababli yo’l harakati kamayib, atmosferaga chiqindilar kamroq chiqmoqda.

Qog’oz hujjat aylanmasini kamaytirish: hujjatlarning raqamli formatga o’tishi qog’oz iste’molini sezilarli darajada kamaytirib, resurslarni tejashga yordam beradi.

Yashil investitsiyalar: tijorat banklari ekologik toza loyihalarni moliyalashtirish orqali barqaror taraqqiyotga hissa qo’shmoqda.

Raqamli banking onlayn banking va mobil bankingning kombinatsiyasi bo’lib, raqamli bank xizmatlaridan foydalanishda ortiqcha xarajatlarni kamaytirishga, jumladan transport xarajatlarini, inson resurslarini, qog’oz va boshqa tabiiy resurslar xarajatini sezilarli darajada qisqartirishga yordam beradi, shuningdek, vaqtni ham tejaydi.

Onlayn banking qurilmalardan bank veb-sayti orqali bank xizmatlaridan foydalanish imkonini beradi. Bu mijozlarga balanslarni tekshirish va bank hisob raqamlariga kirish orqali ko’plab to’lovlarni to’lash imkonini beradi. Foydalanuvchilar o’zlarining onlayn banking portali orqali ko’plab banklarda kredit yoki kredit karta uchun ariza berish, depozit kabi qo’shimcha bank xizmatlarini amalga oshirishi mumkin.

Masofaviy bank xizmatlarini ko’rsatish turli bank operatsiyalarini masofadan amalga oshirish imkoniyatini beradigan xizmatlar kompleksi hisoblanadi. Buning uchun bank muassasasiga tashrif buyurmasdan turib kompyuter yoki mobil telefondan foydalanish kifoya. Bank xizmatlaridan foydalanishda masofaviy texnologiyalar mijozlarga yuqori qulaylik va bank xizmatlaridan foydalanish jarayonida ortiqcha vaqt hamda moliyaviy xarajatlarni minimallashtirish imkonini beradi. Masofaviy bank xizmatlarining rivojlanishi bank xizmatlari tizimida yangi hajmdagi va yangi shakldagi turli xizmatlarning yuzaga kelishiga sabab bo’ldi. Masofaviy bank xizmatlarining asosiy tamoyili mijoz va bank o’rtasida turli axborotlarning masofadan almashinuvi hisoblanadi.

O’zbekiston Respublikasi Markaziy banking bank tizimini ekologik transformatsiyaga yo’naltirish bo’yicha siyosiy tashabbuslari ham so’nggi yillarda faollashgan. Bu borada tijorat banklari ekologik indikatorlarni baholovchi ichki tizimlarni shakllantirishga harakat qilmoqda. Biroq amaliyotda hali ko’plab banklarda ushbu yo’nalishdagi malaka, bilim va texnik imkoniyatlar yetarli darajada emas. Shu bois xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlik, xususan, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki, Osiyo taraqqiyot banki hamda Jahon banki bilan birgalikda amalga oshirilayotgan pilot loyihalar bu bo’shliqni to’ldirishga xizmat qilmoqda.

Shu nuqtai nazardan qaralganda, yashil iqtisodiyotga o’tishda xususiy moliyalashtirishning yetishmasligi sharoitida tijorat banklarining faol ishtiroki strategik ahamiyat kasb etadi. Bu nafaqat atrof-muhitni muhofaza

URL: http://old.ecocongress.info/5_congr/docs/doklad.pdf.

2 Pichler K., Lehner O. European Commission: New regulations concerning environmental and social impact reporting. ACRN Oxford Journal of Finance and Risk Perspective. 2017;6(1):1–54.; Архипова В.В. «Зеленые финансы» как средство для решения глобальных проблем. Экономический журнал Высшей школы экономики. 2017;21(2):312–332.

3 Bouma J.J., Jeucken M., Klinkers L., eds. Sustainable banking: The greening of finance. Abingdon, New York: Routledge; 2017. 480 p.; Schaltegger S., Burritt R., Petersen H. An introduction to corporate environmental management: Striving for sustainability. Abingdon, New York: Routledge; 2017. 384 p.

qilish, balki iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, yangi ish o'rinlari yaratish va xalqaro investorlar ishonchini oshirishga ham xizmat qiladi.

Green Finance Platform natijalari va O'zbekistondagi tijorat banklarining yashil moliyalashtirishdagi ishtiroki:

O'zbekiston bank tizimi so'nggi yillarda yashil moliyalashtirish yo'nalishida faol harakatlarni boshladi. Bu borada xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda olib borilayotgan loyihalar, milliy moliya institutlarining strategik rejalarida barqaror moliyalashtirishga oid bo'limlar kiritilayotgani ijobiy ko'rsatkich sifatida baholanmoqda. Xususan, quyidagi uchta moliyaviy institut O'zbekistonda yashil moliyalashtirishning shakllanishida muhim rol o'ynamoqda:

1. Entrepreneurship Development Company (EDC)

Entrepreneurship Development Company 2026-yilgacha o'z kredit portfelining kamida 35 foizini yashil kreditlarga ajratishni maqsad qilgan. Ushbu maqsad doirasida quyidagi yo'nalishlar ustuvor hisoblanadi:

- qayta tiklanuvchi energiya (quyosh va shamol elektr stansiyalari);
- energiya samaradorligini oshirish;
- chiqindilarni boshqarish tizimlarini moliyalashtirish;
- ekologik toza texnologiyalarni rivojlantirish.

Ushbu tashabbus Jahon banki va Green Finance Platform tomonidan moliyaviy strategiya sifatida e'tirof etilgan. EDC o'z faoliyatida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv ko'rsatkichlarini ham bank ichki audit jarayonlariga joriy etish bo'yicha ish olib bormoqda.

2. Biznesni rivojlantirish banki

Biznesni rivojlantirish banki 2024–2025-yillar oralig'ida o'zining barqaror moliyalashtirish strategiyasini ishlab chiqishni boshlagan.

Asosiy yo'nalishlar:

- kichik va o'rta biznes uchun ekologik toza loyihalarni moliyalashtirish;
- yashil texnologiyalarga kredit liniyalarini ochish;
- yashil obligatsiyalar bozorida ishtirok etishga tayyorgarlik.

Bank 2023-yilda Agrobank bilan hamkorlikda agrotexnika sohasida barqaror energiya texnologiyalarini moliyalashtirish bo'yicha pilot loyihani amalga oshirdi. Ushbu loyiha agrobank.uz portalida rasman e'lon qilingan.

Bundan tashqari, bank "Green Taxonomy" konsepsiyasini amaliyotga joriy qilish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va Moliya vazirligi bilan hamkorlikda ishlar olib bormoqda.

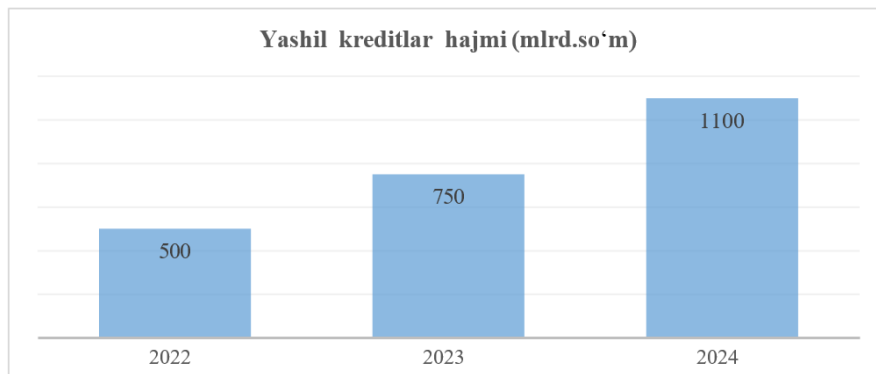
3. Uzbekistan Mortgage Refinancing Company

Uzbekistan Mortgage Refinancing Company 2025-yil oxirigacha O'zbekistonda birinchi korporativ yashil obligatsiyani chiqarishga tayyorlanmoqda. Bu istiqbolli qadam bo'lib, mamlakatda kapital bozorlar orqali ekologik loyihalarni moliyalashtirish imkonini beradi.

Loyiha xususiyatlari:

- yashil obligatsiyalar daromadlari orqali energiya samaradorligi yuqori bo'lgan uy-joy qurilishlarini moliyalashtirish;
- xalqaro investorlarga ochiq bo'lgan yashil kapital bozori segmentini yaratish;
- Jahon banki, Xalqaro moliya korporatsiyasi va Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki tavsiyalari asosida yashil obligatsiyalar konsepsiyasini ishlab chiqish.

Ushbu tashabbus Jahon bankining openknowledge.worldbank.org va blogs.worldbank.org saytlarida e'lon qilingan hisobotlarda qayd etilgan.

1-rasm. 2022-2024-yillarda banklar tomonidan ajratilgan yashil kreditlar hajmi⁴

4 Manba olib borilgan tahlillar natijasida muallif ishlanmasi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki:

1. Yillik o'sish sur'ati: 2022-2024-yillarda yashil kreditlar hajmi 2,2 barobarga oshgan.
2. Bank motivatsiyasi:
 - ESG portfelni kengaytirish niyatida (EDC, BDB)
 - Ikkinchi darajali obligatsiyalar orqali kapital jalb qilish rejaları (UzMRC)
3. Barriers & tavsiyalar:
 - Huquqiy mezonlar to'liq emas (sub-nationallarga emissiya huquqi yo'q).
 - Bank xodimlari va mijozlar malakasini oshirish zarur; bu borada FAO platformasi yordam bermoqda.

1-jadval. Yashil moliyalashtirish bo'yicha yetakchi banklar⁵

Bank nomi	Yillar	Yashil kreditlar hajmi (mlrd.so'm)	Maqsad / Yuz foiz (%)
EDC	2024	1100	35 % portfel & davom etmoqda
BDB	2024	300	Barqaror moliyalashtirish rejasi
UzMRC	2025	—	Green bond chiqarishga tayyor

O'zbekiston banklari yashil iqtisodiyot sari yo'naltirilgan moliyaviy strategiyalarni shakllantirish bosqichida faol ishtirok etmoqda. Jumladan, Entrepreneurship Development Company (EDC), Biznesni rivojlantirish banki (BDB) va Uzbekistan Mortgage Refinancing Company (UzMRC) kabi moliyaviy institutlar ekologik barqarorlikni moliyalashtirishga doir muhim tashabbuslarni ilgari surmoqda.

Mazkur banklar tomonidan ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv tamoyillarini o'z ichki kredit siyosatiga integratsiya qilish, "yashil" kredit liniyalari va obligatsiyalarni joriy etish, shuningdek, barqaror moliyalashtirish bo'yicha institutsional hujjatlarni ishlab chiqish kabi amaliy qadamlar tashlangan.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2022–2024-yillar mobaynida tijorat banklari tomonidan ajratilgan yashil kreditlar hajmi yil sayin ortib bormoqda. Bu o'sish mamlakatda barqaror energetika, chiqindilarni boshqarish, ekologik toza transport, resurs tejankor texnologiyalar va boshqa yashil yo'nalishlarda bozor talabining ortib borayotganidan dalolat beradi. Shuningdek, bu tendensiya banklar tomonidan ekologik risklarni baholovchi tizimlar joriy etilayotganidan hamda xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlik kengayib borayotganidan darak beradi.

Biroq mavjud ijobiy natijalarga qaramay, bir qator tizimli muammolar hanuzgacha dolzarbligicha qolmoqda. Xususan:

- huquqiy va normativ-huquqiy bazaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, ya'ni yashil moliyalashtirish mezonlari, standartlari va monitoring mexanizmlari bo'yicha yagona tartibotning mavjud emasligi;
- bank xodimlari va mijozlar orasida yetarli bilim hamda malaka darajasining yetishmasligi, bu esa "yashil" loyihalarni aniqlash va baholashda noaniqliklarga olib kelmoqda;
- investitsiya hajmlarining nisbatan pastligi, ya'ni kapital bozori orqali jalb qilinayotgan moliyaviy resurslarning yetarli emasligi, davlat kafolatlari va risklarni boshqarish mexanizmlarining cheklanganligi.

Ushbu holatlar mamlakatda yashil iqtisodiyotni to'laqonli rivojlantirish va xalqaro yashil moliya bozorlariga integratsiyalashuvni sekinlashtirishi mumkin. Shu bois, quyidagi yo'nalishlarda chora-tadbirlar zarur:

- bank sektorining strategik rolini mustahkamlash, ya'ni tijorat banklarini ekologik mas'uliyatli moliyaviy institutlar sifatida shakllantirish;
- yashil moliyalashtirish bo'yicha maxsus regulyativ hujjatlarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish, shu jumladan O'zbekiston yashil taksonomiyasini qabul qilish;
- xalqaro moliyaviy institutlar bilan kooperatsiyani kengaytirish orqali tajriba almashish, moliyaviy resurslar va texnik yordamni jalb qilish;
- banklar o'rtasida sog'lom raqobatni rivojlantirish hamda ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv mezonlari bo'yicha reyting tizimlarini joriy etish, bu orqali moliyaviy tashkilotlarni ekologik barqarorlik yo'lida faol harakatlanishga rag'batlantirish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda yashil iqtisodiyot sari o'tish bank tizimi ishtirokisiz amalga oshishi mumkin emas. Tijorat banklarining ekologik loyihalarni moliyalashtirishdagi ishtiroki nafaqat iqtisodiy rivojlanish, balki atrof-muhitni muhofaza qilish, resurslardan oqilona foydalanish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda ham muhim omil sifatida

⁵ Manba olib borilgan tahlillar natijasida muallif ishlanmasi.

qaralishi lozim. Normativ-huquqiy baza va institutlararo muvofiqlashtirishni kuchaytirish esa ushbu jarayonni tezlashtiradi hamda uning samaradorligini oshiradi.

Yuqoridagi muammolarni bartaraf etish maqsadida quyidagi choralar muhim hisoblanadi:

– bank xodimlari uchun yashil moliyalashtirish bo'yicha maxsus o'quv kurslarini tashkil etish lozim. Bu ularning mazkur sohadagi bilim va ko'nikmalarini oshiradi;

– banklarning ichki siyosatlarida ekologik mezonlar inobatga olinishi va ularni qaror qabul qilishda majburiy element sifatida belgilash zarur;

– hukumat tomonidan yashil loyihalarni moliyalashtiruvchi banklar uchun soliq imtiyozlari va subsidiyalar joriy qilinishi lozim. Bundan tashqari, xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikni kengaytirish, texnik yordam dasturlaridan foydalanish, yashil reyting tizimlarini joriy qilish orqali banklarning ushbu yo'nalishdagi faolligini oshirish mumkin.

Tijorat banklari yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishda ikki asosiy yo'nalishda ishtirok etishi mumkin:

– birinchidan, ular ekologik jihatdan barqaror loyihalarga kredit ajratish orqali to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy qo'llab-quvvatlovchi institut sifatida maydonga chiqadi;

– ikkinchidan, ular ekologik risklarni inobatga olgan holda o'z investitsiya portfellarini diversifikatsiya qilishi hamda "yashil" obligatsiyalar va boshqa barqaror moliyaviy vositalarni joriy qilishi orqali bozorga ishonch uyg'otadi. Masalan, O'zbekistonda ayrim yetakchi banklar tomonidan "Green Finance Framework" yoki "Sustainable Lending Criteria" hujjatlari asosida yashil kreditlar ajratilishi boshlangani ijobiy qadam sifatida e'tirof etiladi.

Xulosa qilib aytganda, yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda bank tizimining o'rni katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda xizmat ko'rsatish jamiyatida raqobatbardoshlikni ta'minlash va mijozlar ehtiyojlarini qondirish uchun banklar yangi xizmat standartlarini joriy etishi hamda innovatsion moliyaviy yechimlarni taqdim etishi zarur. Banklar zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni qo'llash, raqamli xizmatlar infratuzilmasini yaxshilash hamda ekologik barqaror bank amaliyotlarini yo'lga qo'yish orqali yashil iqtisodiyotga bevosita hissa qo'shishi mumkin. Shuningdek, bank sektorini strategik rivojlantirish va mijozlarning qoniqishini ta'minlash barqaror iqtisodiy o'sishga zamin yaratadi.

Kelajakda bank tizimi nafaqat moliyaviy barqarorlikni, balki ekologik mas'uliyatni ham kuchaytirishga yo'naltirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 23-martdagi "Bank xizmatlari ommabopligini oshirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3620-son qarori. <https://lex.uz/docs/-3593541>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabrda "2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining 'yashil' iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-436-son qarori. <https://lex.uz/docs/-6303230?ONDATE=03.12.2022%2000>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Arab Amirliklarining Dubay shahrida bo'lib o'tgan Birlashgan Millatlar Tashkilotining iqlim o'zgarishiga bag'ishlangan 2023-yilgi sammitidagi nutqi. – 2023.
5. Hukumat va xalqaro tashkilotlar hisobotlari ma'lumotlari:
6. O'zbekiston Respublikasi hukumatining yashil iqtisodiyotga oid rasmiy strategiya va hisobotlari;
7. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Barqaror rivojlanish maqsadlari (SDGs) bo'yicha hisobotlari;
8. Xalqaro valyuta fondi va Jahon bankining yashil moliyalashtirish bo'yicha hisobotlari
9. Xalqaro Valyuta Jamg'armasi. Global moliyaviy barqarorlik hisobotlari. – 2021.
10. Jahon banki. Rivojlanayotgan bozorlarda xalqaro kreditlarning roli. – Jahon banki nashrlari, 2020.
11. Herman E. (1994). For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future. 2-nashr. – Beacon Press.
12. IMV (2022). Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish sohasi bo'yicha amalga oshirilgan ishlar. Hisobot. – 2022. – 3-bet.
13. Robert Costanza (2016). Modelling and measuring sustainable wellbeing in connection with the UN Sustainable Development Goals. – 18 p.
14. Suaad Hadi Hassan Al-Taai (2021). Green economy and sustainable development. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – 5 p.
15. Vaxabov A., Xajibakiyev Sh. "Yashil iqtisodiyot". Darslik. – Toshkent: "Universitet", 2020. – 16-bet.
16. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy veb-sayti: <https://stat.uz>
17. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy veb-sayti: <https://cbu.uz/oz/statistics/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>